

4. ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

УДК: 338.48-32(477)(043.2)

Васюта А.В., Касинець О.В.
Мукачівський державний університет
м. Мукачєво
rusunanna2016@gmail.com
1954otokar@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Екскурсійна діяльність – це надзвичайно складна і проблемна сфера сучасної туристської галузі України. Екскурсійно-туристське обслуговування у складі сукупного туристсько-рекреаційного продукту розвинене слабо, хоча і є досить привабливим видом послуг. У більшості випадків це пов'язано з тим, що після руйнування системи організації екскурсійної роботи, що існувала раніше, не було запропоновано нових форм і методик їх проведення, була загублена значна частина методичних матеріалів, різко знизилася професійна підготовка персоналу, зайнятого в підготовці та проведенні екскурсій.

В результаті, туристам, за різними оцінками, пропонується не більше 50% існуючих об'єктів і туристсько-екскурсійних маршрутів. При цьому частиною об'єктів є нові туристські продукти, що раніше не пропонувалися туристам, - дельфінарії, аквапарки, занурення з аквалангом, екскурсії на яхтах або вертольотах. З іншого боку, практично не залучені екскурсійні ресурси музеїв, пам'ятників історії, культури і археології. Сучасне екскурсійне обслуговування носить головним чином розважальний характер, слабо використовуючи пізнавальну і освітню складові цього виду туристської діяльності [1].

«Закон України про туризм» від 15 вересня 1995 р., в якому держава проголошувала туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку національної культури і економіки, недосконалий для функціонування в умовах, що

диктуються ринковою економікою. Чинне законодавство визначає нецивілізованість по відношенню до іноземних туристів (значна цінова розбіжність по туристичних послугах, що надаються), підприємств галузі, що призводить до падіння іміджу не лише курортних регіонів, але і держави в цілому. Економічні умови, стимулюючі розвиток туристичної індустрії в Україні, можливі тільки при створенні нормативно-правової бази відпочинку і туризму відповідно до міжнародних норм і правил [2].

Нормативна база, що регламентує порядок надання екскурсійних послуг, практично відсутня. Існуючі міждержавні стандарти по туристсько-екскурсійному обслуговуванню, прийняті в 1995 році, морально застаріли і вже не відповідають не лише реаліям сьогодення, але і вимогам чинного законодавства. У зв'язку з відміною ліцензування екскурсійної діяльності ліцензійні умови здійснення іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, що регламентували надання такого виду послуг, також скасовані. Інших документів по порядку обслуговування гостей, що приїжджають на відпочинок, просто немає. Тому розробка нових стандартів по туристсько-екскурсійному обслуговуванню є актуальною проблемою [3].

Ще одна важлива проблема - відсутність повного переліку фахівців туристського супроводу, кваліфікаційних вимог до цих категорій фахівців, відміна дозволів на право здійснення туристичного супроводу – в т.ч. екскурсводам і гідам-перекладачам, а також атестації екскурсводів.

Інші доки працюють без яких-небудь дозвільних документів. Але ж до них відносяться гіди по гірських пішохідних маршрутах, провідники, спортивні інструктори і т. д. Похід в гори або пішохідний маршрут певної категорії вимагають від супроводжуючого групи інструктора набагато більших знань і підготовки, чим просто проведення автобусної екскурсії [4].

Нині відчувається гостра потреба в нетрадиційному підході до освітлення питань екскурсійної справи з позицій ринкової економіки, тенденцій максимального задоволення потреб споживачів. Потреба у відродженні екскурсійної справи, наповнення її новим змістом, необхідним для

самоствердження України на карті світу, виховання національно свідомого молодого покоління.

Необхідність оновлення з урахуванням накопиченого десятиліттями багатого досвіду екскурсійної діяльності і систематизації підходів до екскурсійної справи очевидна. Тут головний момент новизни полягає в тому, що організатори екскурсійної справи, як і в цілому туризму і усїєї системи гостинності мають бути підготовлені на професійному рівні.

Потрібні єдині методологічні підходи і велике число висококваліфікованих екскурсійних організаторів, тур менеджерів в цій індустрії. Також важливим завданням є розробка текстів нових екскурсій, розширення тематики, створення банку екскурсій.

Список використаних джерел

1. Абрамов В.В., Поколотна М.М. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України. Навчальний збірник №75. – 2006. – С.203-211.

2. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навчальний посібник. Ч.1. - К.: «Аванпоет», 1998

3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: Навч. посібник.-Чернівці: Книги-XXI, 2003,- 134-254 с.

4. Кудряшова О. Сучасний стан і перспективи розвитку екскурсійної діяльності в Україні / О. Кудряшова // Сучасні тенденції розвитку та вдосконалення туристської діяльності в Україні в контексті концептуальних положень Глобального етичного кодексу туризму. – К.: Вид-во «КУТЕП», 2013. – С.69 – 73.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>